

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

1. Εξέλιξη των διαδικασιών αναμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου.

Όπως γνωρίζετε, η Ομοσπονδία έχει αποφασίσει να επεξεργάζεται τεκμηριωμένες θέσεις και προτάσεις για όλα τα σημαντικά θέματα που αφορούν στις δραστηριότητες του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ., αξιοποιώντας την εμπειρία και την τεχνογνωσία των συναδέλφων μας.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δ.Σ. της Ομοσπονδίας, τον Οκτώβριο του 2009, συγκρότησε επιτροπή για την επεξεργασία θέσεων και προτάσεων σχετικά με τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις μελέτες, τα δημόσια έργα και τις απαλλοτριώσεις.

Η πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής πραγματοποιήθηκε στις 3 Νοεμβρίου 2009, κατά την οποία αποφασίστηκε να χωριστεί σε τρεις επιμέρους επιτροπές για την ταχύτερη επεξεργασία των θεμάτων.

Η επιτροπή για τις μελέτες, η επιτροπή για τα δημόσια έργα και η επιτροπή για τις απαλλοτριώσεις δούλεψαν με πολύ εντατικούς ρυθμούς και συνεδρίαζαν τακτικά, τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα στα γραφεία της Ομοσπονδίας.

Στο μεταξύ, στις 8 Δεκεμβρίου 2009, ο Υπουργός του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. έστειλε επιστολές προς όλους τους σχετικούς φορείς καλώντας τους να υποβάλουν προτάσεις μέχρι τις 29 Ιανουαρίου 2010 για την αναμόρφωση του συστήματος παραγωγής των δημοσίων έργων, καθώς και του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης των μελετών.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί ότι το ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. δεν έκανε καμία αναφορά στο μείζον θέμα των απαλλοτριώσεων.

Όμως όλοι γνωρίζουμε, οι απαλλοτριώσεις είναι μια από τις βασικές αιτίες των προβλημάτων στα έργα και μόνιμη αιτία αδικαιολόγητης οικονομικής επιβάρυνσης για το δημόσιο.

Για το λόγο αυτό, η πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας να ερευνηθεί σε βάθος και το θέμα των απαλλοτριώσεων είναι εξαιρετικά σημαντική.

Οι επιτροπές, λοιπόν, συνέχισαν να δουλεύουν εντατικά με στόχο να ολοκληρώσουν τις προτάσεις μέχρι το τέλος Ιανουαρίου του 2010.

Εκτός από τις πολυάριθμες συνεδριάσεις των επιμέρους επιτροπών έγιναν και συνεδριάσεις σε ολομέλεια, όπου συμμετείχαν και μέλη του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας.

Σε αυτές τις συνεδριάσεις η κάθε μία επιμέρους επιτροπή παρουσίασε τις προτάσεις της και μετά από συζήτηση και σύνθεση απόψεων και παρατηρήσεων διαμορφώθηκαν τα τελικά κείμενα.

Στις 29 Ιανουαρίου 2010 η Ομοσπονδία κατέθεσε έγκαιρα τις τεκμηριωμένες θέσεις και τις προτάσεις της.

Τα τρία τεύχη με τις θέσεις και τις προτάσεις της Ομοσπονδίας για τις απαλλοτριώσεις, τα έργα και τις μελέτες χαρακτηρίστηκαν από πολλούς ως σημαντικά ντοκουμέντα.

Στα τεύχη αυτά:

- ✦ Αποτυπώνεται επακριβώς η κατάσταση στον κάθε τομέα.
- ✦ Παρουσιάζεται η σχέση και η αλληλεπίδραση των επιμέρους σταδίων και των συντελεστών στο όλο σύστημα παραγωγής των έργων.
- ✦ Αναλύονται διεξοδικά οι αιτίες των προβλημάτων.
- ✦ Αναφέρονται λάθη του παρελθόντος που δεν πρέπει να επαναληφθούν.
- ✦ Παρουσιάζονται οι προτάσεις για τις αναγκαίες θεσμικές αλλά και για τις απαιτούμενες οργανωτικές ρυθμίσεις.

Έτσι, οι θέσεις και οι προτάσεις της Ομοσπονδίας έχουν σημαντική αξία για την χάραξη συνολικής πολιτικής στην παραγωγή των έργων, την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, την προτεινόμενη μεθοδολογία, αλλά και για το τελικό προσδιορισμό των συγκεκριμένων παρεμβάσεων που απαιτούνται.

Στη συνέχεια, στις 17 Φεβρουαρίου 2010, με απόφαση του Υπουργού ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ., συστάθηκε ομάδα εργασίας για την αναμόρφωση του συστήματος παραγωγής των δημοσίων έργων.

Αντίστοιχη ομάδα συστάθηκε και για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου των μελετών.

Αντικείμενο των ομάδων αυτών ήταν η επεξεργασία των προτάσεων που είχαν καταθέσει οι διάφοροι φορείς, η αξιολόγηση των προτάσεων, καθώς και η διαμόρφωση σχεδίου κειμένου με τις απαιτούμενες θεσμικές παρεμβάσεις.

Οι ομάδες θα έπρεπε να ολοκληρώσουν τη δουλειά τους μέχρι τις 31 Μαρτίου 2010. Μετά την πρώτη συνεδρίαση η ομάδα εργασίας για τα δημόσια έργα λειτούργησε σε δύο υποομάδες. Η μία ομάδα δούλεψε στην Αθήνα και η άλλη στη Θεσσαλονίκη. Η ομάδα που δούλεψε στη Θεσσαλονίκη ασχολήθηκε με τα συστήματα δημοπράτησης, ενώ η ομάδα που δούλεψε στην Αθήνα έκανε δεκτές ΟΛΕΣ τις θέσεις και τις προτάσεις της Ομοσπονδίας.

Καμία από τις ομάδες δεν ασχολήθηκε με θέμα που να αφορά την ίδρυση Αρχής Ελέγχου Μελετών και Έργων (Α.Ε.Μ.Ε.).

Σε συνεδρίαση της ολομέλειας της ομάδας εργασίας παρουσιάστηκε από μέλη της ομάδας που δούλεψε στη Θεσσαλονίκη η πρόταση για την καθιέρωση συστήματος επιλογής αναδόχου με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Μάλιστα το νέο αυτό σύστημα προτάθηκε ως υποχρεωτικής εφαρμογής για όλα τα έργα προϋπολογισμού άνω των πέντε εκατομμυρίων ευρώ.

Η πλειοψηφία των μελών της ομάδας εργασίας ήταν αντίθετη με την πρόταση του νέου συστήματος. Επίσης, η πλειοψηφία ήταν εντελώς αντίθετη με την καθιέρωση του νέου συστήματος ως υποχρεωτικού για όλα τα έργα άνω των πέντε εκατομμυρίων ευρώ.

Ως συμβιβαστική λύση επιλέχθηκε να προστεθεί το νέο σύστημα ανάθεσης στα ήδη υπάρχοντα, χωρίς όμως σε καμία περίπτωση να έχει υποχρεωτική εφαρμογή.

Το τελικό σχέδιο που κατέθεσε η ομάδα εργασίας για τα δημόσια έργα περιελάμβανε όλες τις προτάσεις της Ομοσπονδίας, περιελάμβανε το νέο σύστημα ανάθεσης χωρίς υποχρεωτική εφαρμογή και ΔΕΝ περιελάμβανε καμία αναφορά για την Αρχή Ελέγχου Μελετών και Έργων.

Στη συνέχεια, συστάθηκε άλλη επιτροπή για την τελική διαμόρφωση του σχεδίου Νόμου, χωρίς συμμετοχή εκπροσώπων της Ομοσπονδίας.

Μετά από αρκετό καιρό δόθηκε στη δημοσιότητα ένα σχέδιο Νόμου. Σε αυτό το σχέδιο Νόμου είχαν αφαιρεθεί ορισμένες βασικές προτάσεις της Ομοσπονδίας, είχε προστεθεί ένα κεφάλαιο για την ίδρυση και λειτουργία της Αρχής Ελέγχου Μελετών και Έργων (Α.Ε.Μ.Ε.), ενώ το νέο σύστημα ανάθεσης καθιερωνόταν ως υποχρεωτικό για όλα τα έργα άνω των πέντε εκατομμυρίων ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α).

Στις 20 Οκτωβρίου του 2010 η Ομοσπονδία έστειλε στην πολιτική ηγεσία του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. τρία έγγραφα διατυπώνοντας την πλήρη αντίθεση της για την ίδρυση της Α.Ε.Μ.Ε. και για την υποχρεωτική εφαρμογή του νέου συστήματος ανάθεσης, καθώς και άλλες σημαντικές παρατηρήσεις.

Στις αρχές του 2011 δόθηκε στη δημοσιότητα ένα τροποποιημένο σχέδιο Νόμου.

Στο νέο σχέδιο Νόμου οι βασικές τροποποιήσεις αφορούσαν κυρίως στις αρμοδιότητες της Α.Ε.Μ.Ε. εξαιτίας της επικείμενης ίδρυσης και άλλης μιας σχετικής Αρχής, που ονομάζεται Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, με νομοσχέδιο του Υπουργείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Στη συνέχεια, η Ομοσπονδία στις 14 Φεβρουαρίου 2011, με έγγραφο της προς την πολιτική ηγεσία του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ., διατυπώνει εκ νέου τις αντιρρήσεις της για την Α.Ε.Μ.Ε. και για τη νέα Αρχή, για τις εξαιρέσεις εφαρμογής του Νόμου, για το νέο σύστημα δημοπράτησης, καθώς και σημαντικές παρατηρήσεις στα επιμέρους άρθρα.

Ακολούθησαν δύο συναντήσεις με τα μέλη της πολιτικής ηγεσίας, όπου αναλύθηκαν οι θέσεις της Ομοσπονδίας.

Διαπιστώθηκε η μεγάλη διάσταση απόψεων σε ό,τι αφορά την Α.Ε.Μ.Ε., τις εξαιρέσεις εφαρμογής του Νόμου και την υποχρεωτική εφαρμογή του νέου συστήματος δημοπράτησης.

Για ορισμένες άλλες παρατηρήσεις υπήρξε διάθεση να εξεταστούν και να υιοθετηθούν.

2. Η επείγουσα ανάγκη αναμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου

Η Ομοσπονδία θεωρούσε και θεωρεί ότι η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου για τα έργα, για τις μελέτες και για τις απαλλοτριώσεις αποτελεί κατεπείγουσα ανάγκη με συνεχώς αυξανόμενη κρισιμότητα.

Για το λόγο αυτό, η Ομοσπονδία ξεκίνησε έγκαιρα την επεξεργασία θέσεων και προτάσεων και πριν ακόμα το Υπουργείο ξεκινήσει τις σχετικές διαδικασίες.

Στις 8 Δεκεμβρίου 2009 ο Υπουργός, καλώντας τους φορείς να καταθέσουν προτάσεις, στην επιστολή του, μεταξύ άλλων, αναφέρει τα εξής:

«Η αντικειμενική αξιολόγηση και συνεκτίμηση όλων των στοιχείων και των μεγεθών που αφορούν στα δημόσια έργα αποκαλύπτει ότι ο τομέας των δημοσίων έργων διέρχεται βαθιά και συνεχώς εντεινόμενη κρίση»

Από τις 29 Ιανουαρίου 2010 που κατατέθηκαν οι προτάσεις των φορέων μέχρι σήμερα έχουν ήδη περάσει δεκαπέντε (15) μήνες.

Η Ομοσπονδία θεωρεί ότι μέχρι τον Αύγουστο του 2010 θα έπρεπε και θα μπορούσε να έχουν γίνει οι κρίσιμες θεσμικές παρεμβάσεις.

Ο κ. Υπουργός φαίνεται ότι παγιδεύτηκε σε μεγαλεπήβολες ιδέες κάποιων για τις ανεξάρτητες αρχές και για μαγικές λύσεις με ένα θαυματουργό σύστημα δημοπράτησης, που θα θεραπεύουν κάθε νόσο του συστήματος.

Φαίνεται ότι η καθυστέρηση οφείλεται στη χρονοβόρα προσπάθεια να πειστούν και οι άλλοι ότι οι λύσεις είναι μαγικές.

Στους μη γνωρίζοντες, θέματα όπως η Α.Ε.Μ.Ε. και το νέο σύστημα δημοπράτησης προκαλούν εντύπωση και αποτελούν επικοινωνιακά ατού.

Όμως, οι γνωρίζοντες ξέρουν πολύ καλά ότι τα κρίσιμα θέματα στη διαχείριση των έργων είναι άλλα.

Είναι αυτά που προκύπτουν από την ατέλεια κάποιων μικρών παραγράφων και από κάποιες νομολογίες.

Είναι τα θέματα της καθημερινής διαχείρισης των έργων, που, άμα διορθωθούν, το δημόσιο θα εξοικονομήσει τεράστια ποσά, αλλά κανένας πολίτης δεν θα το μάθει.

Έτσι, έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος και κάποιες κρίσιμες παρεμβάσεις που έπρεπε να γίνουν εδώ και χρόνια δεν έχουν γίνει ακόμα.

Τέτοιο παράδειγμα είναι η ρύθμιση που έπρεπε να γίνει για να μην υπάρχει οριστικός χαρακτήρας στην αυτοδίκαιη έγκριση επιμετρήσεων μετά την πάροδο τριμήνου από την ημέρα υποβολής τους.

Αναφέρουμε, ότι πριν λίγες μέρες εκδόθηκε ακόμα μία σχετική απόφαση δικαστηρίου που δικαιώνει τον ανάδοχο.

Η απόφαση αυτή δικαιώνει τον ανάδοχο που είχε υποβάλει τερατώδεις επιμετρήσεις, αλλά η επιστροφή τους καθυστέρησε λίγες μέρες πέραν του τριμήνου.

Το συμβατικό αντικείμενο ήταν περίπου δεκαπέντε (15) εκατομμύρια ευρώ. Η εφαρμογή της δικαστικής απόφασης σημαίνει ότι ο ανάδοχος πρέπει να πληρωθεί επιπλέον σαράντα πέντε (45) εκατομμύρια ευρώ.

Αυτό είναι το μέγεθος των στρεβλώσεων που έχουν δημιουργηθεί και γι' αυτό καθίσταται κατεπείγουσα η ανάγκη διορθωτικών νομοθετικών ρυθμίσεων.

3. Οι θέσεις της Ομοσπονδίας για τα δημόσια έργα.

Οι βασικές θέσεις της Ομοσπονδίας για τα δημόσια έργα είναι πολύ συνοπτικά οι εξής:

- ✦ Συμφωνούμε απόλυτα με κάθε μέτρο διαφάνειας και δημοσιότητας και ιδιαίτερα με την ανάρτηση στο διαδίκτυο πλήρους εικόνας για την εξέλιξη των μελετών και των έργων.
- ✦ Οι θεσμικές και οργανωτικές ρυθμίσεις για τον τομέα των δημοσίων έργων θα πρέπει να αφορούν τόσο στο στάδιο της υλοποίησης των έργων όσο και στο στάδιο της λειτουργίας τους.
- ✦ Τα διαχρονικά προβλήματα των δημοσίων έργων είναι οι χρονικές υπερβάσεις, η αύξηση του κόστους, οι αστοχίες στην ποιότητα και η ανεπαρκής μέριμνα για την διατήρηση της λειτουργικότητάς τους.
- ✦ Διαχρονικά υπάρχει η αντίληψη και η ελπίδα ότι με ριζική παρέμβαση στο σύστημα δημοπράτησης είναι δυνατό να αντιμετωπιστούν πολλά προβλήματα των δημοσίων έργων. Όμως, τα προβλήματα οφείλονται κυρίως στην ελλιπή προετοιμασία των έργων, σε αδυναμίες διαχείρισης - διοίκησης στη φάση της κατασκευής, καθώς και σε ισχυρούς συγκυριακούς εξωγενείς παράγοντες.
- ✦ Το πλέον κρίσιμο απ' όλα τα θέματα είναι η επαρκής προετοιμασία πριν από την δημοπράτηση του έργου (πλήρεις μελέτες, σωστοί προϋπολογισμοί, εξασφάλιση απαλλοτριώσεων και αδειοδοτήσεων κ.λ.π.).
- ✦ Εφόσον εξασφαλιστεί η επαρκής προετοιμασία των έργων υπάρχουν θεσμικά και οργανωτικά μέτρα που μπορούν να επιβάλουν την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων και να επιτύχουν την ομαλή εξέλιξη των έργων.

- * Η ριζική βελτίωση και η εξυγίανση των φάσεων της προετοιμασίας και της κατασκευής των έργων θα μειώσουν τις υπερβολικές εκπτώσεις, θα αποκαταστήσουν τον υγιή ανταγωνισμό και θα επαναφέρουν τον ρόλο των συστημάτων δημοπράτησης στις πραγματικές τους διαστάσεις.
- * Το Δημόσιο θα πρέπει να ενδιαφερθεί και για το συνολικό κόστος του έργου, το οποίο εμπεριέχει και διάφορα άλλα εξίσου σημαντικά αλλά αρχικά απροσδιόριστα κόστη που προκύπτουν όχι μόνο κατά τη διάρκεια του έργου, αλλά και μετά την αποπεράτωσή του (απαλλοτριώσεις, δικαστικές προσφυγές κ.λ.π.).
- * Με ελλιπή χρηματοδότηση είναι αδύνατο να γίνει επαρκής συντήρηση. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να θεσμοθετηθεί η υποχρεωτική διάθεση πόρων για την συντήρηση ως ποσοστό της ετήσιας χρηματοδότησης για την κατασκευή των έργων.
- * Οι εξαιρετικές ιδιαιτερότητες της συντήρησης οδηγούν στο συμπέρασμα ότι για αρκετά θέματα οι διαδικασίες και οι θεσμικές ρυθμίσεις που την διέπουν πρέπει υποχρεωτικά να είναι διαφορετικές από το καθεστώς των υπολοίπων δημόσιων έργων.
- * Πρέπει αμέσως να αποποινικοποιηθεί η αρμοδιότητα της συντήρησης.
- * Σε ό, τι αφορά την Ποιότητα, υπάρχει ένα πλήρες και πολύ αυστηρό - απαιτητικό πλέγμα ρυθμίσεων. Αυτό που απαιτείται είναι να ληφθούν πρακτικά μέτρα ώστε να είναι εφικτή και να ελέγχεται η τήρηση του θεσμικού πλαισίου.
- * Το δημόσιο πρέπει να αποκαταστήσει την αξιοπιστία του και να διαχειριστεί με ορθολογισμό την χρηματοδότηση των έργων και των μελετών.
- * Η οικονομική κρίση, η συνεχής αποτυχία των αλλαγών που έχουν επιχειρηθεί, η πίεση για τα έργα του Ε.Σ.Π.Α., η αποδυνάμωση της δημόσιας διοίκησης και οι ασθενικές εργοληπτικές επιχειρήσεις χαρακτηρίζουν τη σημερινή συγκυρία.
- * Η βελτίωση των διοικητικών δομών και η αναβάθμιση των υπηρεσιών είναι ίσως σπουδαιότερη ακόμη και από την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και δεν θα επέλθουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα οποιασδήποτε θεσμικής βελτίωσης, αν δεν συνδυασθεί με οργανωτικές βελτιώσεις.

Οι θέσεις αυτές αναλύονται και στη συνέχεια εξειδικεύονται σε συγκεκριμένες προτάσεις στο κείμενο των εξήντα έξι (66) σελίδων που κατέθεσε η Ομοσπονδία στις 29 Ιανουαρίου 2010, καθώς και σε συμπληρωματικά υπομνήματα είκοσι (20) σελίδων που κατατέθηκαν στην ομάδα εργασίας του Υπουργείου για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου.

4. Τα θετικά στοιχεία του σχεδίου Νόμου

Σε ό,τι αφορά τα δημόσια έργα, το σχέδιο Νόμου περιέχει πολλά και σημαντικά θετικά στοιχεία.

Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι σχεδόν όλα τα θετικά στοιχεία του σχεδίου Νόμου προήλθαν από θέσεις και προτάσεις που διατύπωσε η Ομοσπονδία.

Ενδεικτικά, ορισμένα από τα βασικά θετικά στοιχεία είναι τα εξής:

1. Για πρώτη φορά θεσμοθετείται η έννοια της «ωριμότητας» του έργου ως προϋπόθεση για τη δημοπράτηση του έργου. Επιπλέον, θεσμοθετείται ενδεικτική αναφορά των παραγόντων που προσδιορίζουν την έννοια της ωριμότητας των έργων.
2. Για πρώτη φορά θεσμοθετείται η έννοια των «προδρόμων εργασιών» που αποσκοπούν στην ωρίμανση ενός έργου και χαρακτηρίζονται ως αυτοτελή έργα, προκειμένου να είναι δυνατή η εξασφάλιση της χρηματοδότησής τους.
3. Για πρώτη φορά θεσμοθετείται ως σύστημα δημοπράτησης η προσφορά κατ' αποκοπή τιμής για το σύνολο του έργου ή για αυτόνομα μέρη αυτού με εγγυημένο προϋπολογισμό.

Δηλαδή με προϋπολογισμό που δεν επιδέχεται αύξησης για οποιαδήποτε αιτία. Το σύστημα αυτό, αν στην πράξη αποδειχθεί νομικά ισχυρό, μπορεί να λύσει αρκετά προβλήματα στα έργα.

4. Γίνεται ρύθμιση για τον περιορισμό της καταχρηστικής εφαρμογής του συστήματος προσφοράς «μελέτη και κατασκευή». Συγκεκριμένα, αναφέρεται "ότι το σύστημα εφαρμόζεται ΜΟΝΟ σε έργα που απαιτούν ειδικό τρόπο κατασκευής". Προστέθηκε, δηλαδή, ο προσδιορισμός ΜΟΝΟ και ο όρος "επιδέχονται" αντικαταστάθηκε από τον όρο "απαιτούν".
5. Θεσπίζεται η υποχρεωτική εξακρίβωση της γνησιότητας των εγγυητικών επιστολών που κατατίθενται στις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των έργων.
6. Θεσπίζεται ότι στην περίπτωση που η προσφερόμενη έκπτωση υπερβαίνει το 12% η εργολαβία τίθεται υπό επιτήρηση και η παραλαβή της προϋποθέτει να έχει γίνει τουλάχιστον ένας έλεγχος από την ΑΕΜΕ.
Η Ομοσπονδία είχε προτείνει το όριο να είναι 20% και ο έλεγχος να γίνεται από τους Επιθεωρητές. Παρόλο που η πρόταση δεν έγινε αποδεκτή η ρύθμιση χαρακτηρίζεται καταρχήν ως θετική.
7. Θεσπίζεται η παραλαβή των αφανών εργασιών να γίνεται από επιτροπή και όχι μόνο από τον επιβλέποντα. Επίσης, η παραλαβή του φυσικού εδάφους να γίνεται από επιτροπή.
8. Αυξάνεται η οριακή προθεσμία του έργου.
9. Η ασφάλιση των έργων κατά την διάρκεια της κατασκευής τους θα περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις ζημιών από ανωτέρα βία.
10. Θεσπίζεται ότι οι επιμετρήσεις του έργου, ανεξάρτητα του αν έχουν εγκριθεί από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία ή έχουν εγκριθεί αυτοδίκαια υπόκεινται σε έλεγχο από την Επιτροπή Προσωρινής Παραλαβής και το αχρεωστήτως καταβληθέν εργολαβικό αντάλλαγμα είναι επιστρεπτέο.
Η διάταξη αυτή είναι εξαιρετικά θετική. Με τη ρύθμιση αυτή μπαίνει τέλος στην απίστευτη, εξωφρενική και ύποπτη ιστορία του δήθεν οριστικού χαρακτήρα των αυτοδίκαια εγκεκριμένων επιμετρήσεων. Η ιστορία αυτή στοίχισε στο δημόσιο ίσως και εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Αποκαθίσταται η λογική, το δίκαιο και η νομιμότητα.
11. Θεσπίζεται ότι η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να αφαιρεί από νεότερο λογαριασμό ποσά που πληρώθηκαν, ενώ δεν αντιστοιχούσαν σε εγκεκριμένες επιμετρήσεις, ή αφορούν λάθη προηγούμενων λογαριασμών, ανεξάρτητα του αν οι προηγούμενοι λογαριασμοί εγκρίθηκαν αυτοδίκαια ή πραγματικά. Αποκαθίσταται έτσι η πραγματική έννοια της ανακεφαλαιωτικότητας των λογαριασμών. Αποκαθίσταται η λογική, το δίκαιο και η νομιμότητα.
12. Τα έργα συντήρησης λόγω των ιδιομορφιών που έχουν εξαιρούνται από τους περιορισμούς στη χρησιμοποίηση των «επί έλασσον δαπανών».
13. Θεσπίζεται για πρώτη φορά ότι ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει σχέδιο Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ) εφόσον το ζητήσει η Υπηρεσία. Η έγκριση του ΑΠΕ ολοκληρώνεται εντός τριμήνου από την υποβολή του στην Προϊσταμένη Αρχή, αλλιώς θεωρείται ότι απορρίφθηκε.
14. Θεσπίζεται για πρώτη φορά ποσοστό έως 2% επί του προϋπολογισμού του έργου για δαπάνες ποιοτικών ελέγχων που διενεργούνται από το ΚΕΔΕ, τα ΠΕΔΕ και από φορείς Επιθεώρησης – Πιστοποίησης.
Αυτοί οι ποιοτικοί έλεγχοι είναι πέραν των ελέγχων που είναι υποχρεωμένος να διενεργεί ο ανάδοχος. Η διάταξη αυτή είναι πολύ σημαντική. Θα αναβαθμίσει την ποιότητα των έργων και θα διευκολύνει το έργο της επίβλεψης.

15. Θεσπίζεται ότι η Επιτροπή Προσωρινής Παραλαβής παραλαμβάνει τις ποσότητες των πραγματικά εκτελεσμένων εργασιών ανεξάρτητα από τις επιμέρους επιμετρήσεις ή την τελική επιμέτρηση του έργου και ανεξάρτητα από το αν οι επιμετρήσεις αυτές εγκρίθηκαν πραγματικά ή εγκρίθηκαν αυτοδίκαια. Αποκαθίσταται έτσι η λογική, το δίκαιο και η νομιμότητα.
16. Καταργείται η δυνατότητα του αναδόχου να υποβάλει αξιώσεις οποτεδήποτε μέχρι την υποβολή της τελικής επιμέτρησης. Τίθεται αποσβεστική προθεσμία για την υποβολή της αξίωσης έως δύο μήνες από την εμφάνιση της αιτίας που δημιουργεί την αξίωση.
17. Θεσπίζονται ειδικές κυρώσεις για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που προσκομίζουν πλαστές εγγυητικές επιστολές.
18. Θεσπίζονται αρκετές διατάξεις για την απλούστευση, την εκλογίκευση και για την εξυγίανση του συστήματος ελέγχου για την κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο ΜΕΕΠ.
Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι διατάξεις για τον υπολογισμό των δεικτών βιωσιμότητας των επιχειρήσεων.
Θεσπίζεται ότι για τον υπολογισμό των Ιδίων Κεφαλαίων δεν λαμβάνεται υπόψη το Οφειλόμενο Κεφάλαιο. Αυτό σημαίνει ότι μπαίνει τέρμα σε μια απίστευτη αλλά νομιμοφανή κοροϊδία.
Συγκεκριμένα, ορισμένες Ανώνυμες Εταιρείες για να αυξήσουν τον παράγοντα των Ιδίων Κεφαλαίων λάμβαναν απόφαση για δήθεν αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, χωρίς να καταβάλουν το κεφάλαιο αυτό. Αυτή η δήθεν αύξηση ονομαζόταν Οφειλόμενο Κεφάλαιο και υπολογιζόταν στα Ίδια Κεφάλαια σαν να ήταν υπαρκτό.
Στη συνέχεια, μετά την επιτυχή επανάκρισή τους, οι εταιρείες λάμβαναν απόφαση ακύρωσης της δήθεν αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου. Με την νέα ρύθμιση μπαίνει τέρμα στην φαλκίδευση της διαδικασίας αξιολόγησης και αποκαθίσταται η λογική και ο υγιής ανταγωνισμός.
19. Έγινε, καταρχήν, δεκτή η υποχρεωτική καθιέρωση ποσοστού έως 2% επί του προϋπολογισμού των έργων το οποίο θα διατίθεται για δαπάνες εποπτείας, διοίκησης, διαχείρισης και επίβλεψης των έργων.
20. Θεσπίζεται η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων για να διενεργούν ελέγχους σε όλα τα έργα του ευρύτερου δημόσιου Τομέα (ΟΤΑ, ΝΠΙΔ, Έργα παραχωρήσεων, ΣΔΙΤ κ.λπ.).
21. Θεσπίζεται η συγκρότηση των επιτροπών των Διαγωνισμών με κλήρωση.

5. Θέσεις της Ομοσπονδίας που δεν περιλαμβάνονται στο σχέδιο Νόμου.

Υπάρχουν ορισμένες βασικές θέσεις – προτάσεις της Ομοσπονδίας που δεν είχαν συμπεριληφθεί στα σχέδια Νόμου που δόθηκαν στη δημοσιότητα μέχρι το Μάρτιο του 2011.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω βασικές θέσεις – προτάσεις, που δεν περιλαμβάνονται στα σχέδια Νόμου.

1. Δεν έγινε δεκτή η μείωση του ανωτάτου ορίου των συμπληρωματικών συμβάσεων στο 20% του αρχικού συμβατικού προϋπολογισμού αντί του 50% που ισχύει σήμερα.
2. Δεν έγινε δεκτή η αύξηση του κονδυλίου των απροβλέπτων στο 15% από το 9% που ισχύει σήμερα και αντίστοιχα για τα έργα συντήρησης η αύξηση του κονδυλίου των απροβλέπτων στο 20%. Η ρύθμιση αυτή θα αύξανε στα συγχρηματοδοτούμενα έργα τις επιλέξιμες δαπάνες κατά 6% και θα αποφεύγονταν η διαδικασία της συμπληρωματικής σύμβασης για τις μικρές αυξήσεις του αντικειμένου.
3. Δεν έγινε δεκτή η ποσοτικοποίηση της έννοιας «εξασφαλισμένη χρηματοδότηση» που τίθεται ως προϋπόθεση για τη δημοπράτηση νέων έργων. Δηλαδή, για παράδειγμα, να

μην δημοπρατούνται νέα έργα, όταν το ετήσιο όριο πληρωμών σε μία ΣΑΕ δείχνει ότι η αποπληρωμή των ήδη ανατεθειμένων εργολαβιών θα ολοκληρωθεί σε πέντε χρόνια.

4. Δεν έγινε δεκτή η θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής διάθεσης ενός ποσοστού των ετησίων πιστώσεων των ΣΑΕ για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης των έργων συντήρησης.
5. Δεν έγινε ακόμα δεκτή, αλλά συζητείται, η κατάργηση των απαράδεκτων ρυθμίσεων που ποινικοποιούν τις δραστηριότητες της συντήρησης των έργων, ενώ δεν εξασφαλίζουν τη διάθεση της αναγκαίας χρηματοδότησης.
6. Δεν έγινε δεκτή η θέση της Ομοσπονδίας για την καθολική εφαρμογή του Νόμου για όλα τα έργα και για όλους τους φορείς του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα χωρίς καταρχήν εξαιρέσεις.
7. Δεν έγινε δεκτή η θέση της Ομοσπονδίας να μην θεσμοθετηθεί η ίδρυση και η λειτουργία της Αρχής Ελέγχου Μελετών και Έργων (ΑΕΜΕ).
8. Δεν έγινε δεκτή η θέση της Ομοσπονδίας να μην είναι υποχρεωτική η επιλογή του αναδόχου με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς για όλα τα έργα προϋπολογισμού πάνω από 5 εκατομμύρια ευρώ.
9. Δεν έγινε δεκτή η θέση της Ομοσπονδίας να μην είναι υποχρεωτική η διαδικασία της «διαβούλευσης» πριν την δημοπράτηση για όλα τα έργα προϋπολογισμού πάνω από 5 εκατομμύρια ευρώ.

6. Τα αρνητικά στοιχεία του σχεδίου Νόμου.

Θεωρούμε ότι τα βασικά αρνητικά στοιχεία του σχεδίου Νόμου είναι τα εξής:

1. Η ίδρυση και λειτουργία της Αρχής Ελέγχου Μελετών και Έργων (δηλαδή της ΑΕΜΕ).
2. Η μη καθολική εφαρμογή του Νόμου
3. Η υποχρεωτική εφαρμογή ενός συστήματος δημοπράτησης και ειδικότερα του συστήματος όπου εκτός από την οικονομική προσφορά συναξιολογείται η έκπτωση στην προθεσμία περαίωσης και η αύξηση στο χρόνο εγγύησης.

Ακολουθεί αναλυτική αναφορά στα παραπάνω θέματα.

α) Αρχή Ελέγχου Μελετών και Έργων:

Κατ' αρχήν, δεν είμαστε αντίθετοι σε οποιονδήποτε έλεγχο στα πλαίσια εξασφάλισης της διαφάνειας και της νομιμότητας των ενεργειών της Διοίκησης.

Υπάρχουν, ήδη, θεσμοθετημένα Όργανα που καλύπτουν ελεγκτικά όλες τις φάσεις προσυμβατικού και συμβατικού σταδίου των συμβάσεων μελετών και έργων και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις αλληλεπικαλύπτονται.

Τα θεσμοθετημένα σήμερα όργανα και οι διαδικασίες ελέγχου είναι:

1. Διαχειριστική Αρχή.
2. Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου.
3. Ελεγκτικό Συνέδριο.
4. Διαδικασία δικαστικής προστασίας.
5. Ειδική Υπηρεσία Αρχής Πληρωμής.
6. ΕΔΕΛ.
7. ΕΣΠΕΛ.
8. Τεχνικό Συμβούλιο.
9. Σώμα Επιθεωρητών.
10. Κοινοβουλευτικός Έλεγχος.

11. Απευθείας έλεγχος από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δηλαδή μία υπηρεσία δουλεύει και ένδεκα (11) ελέγχουν.

Επί πλέον αυτών ιδρύονται άλλες δύο, η Α.Ε.Μ.Ε. και η Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.

Μέχρι τώρα η έγκριση των τευχών δημοπράτησης γίνεται από τη Διαχειριστική Αρχή. Μετά τη δημοπρασία όλο το «πακέτο» υποβάλλεται για έγκριση στο Ελεγκτικό Συνέδριο και κατόπιν στη Διαχειριστική Αρχή.

Μετά τον έλεγχο και την έγκρισή τους από τα δύο αυτά όργανα, θα έχει τη δυνατότητα η ΑΕΜΕ να μην εγκρίνει κάποιο στάδιο της δημοπρασίας;

Η Αρχή Ελέγχου Μελετών και Έργων αναλαμβάνει σημαντικές αρμοδιότητες και υποκαθιστά σε μεγάλο βαθμό το Υπουργείο.

Με την πολυδιαφημισμένη ΑΕΜΕ καταργούνται Υπηρεσίες της Γ.Γ.Δ.Ε., περιθωριοποιούνται και υποβιβάζονται έμπειρα στελέχη των υπηρεσιών και προστίθεται ένα ακόμα επίπεδο ελέγχου με δυσχερείς διαδικασίες, χωρίς να τεκμηριώνεται η χρησιμότητά της και χωρίς να εξασφαλίζεται η θετική συμβολή στην παραγωγή των έργων.

Η ΑΕΜΕ δεν έχει τίποτα να συνεισφέρει στη βελτίωση της διαδικασίας παραγωγής, των μελετών και των έργων. Αντίθετα, θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα με αποτέλεσμα την καθυστέρηση στην ένταξη, την ανάθεση και την εξέλιξη υλοποίησης των μελετών και των έργων.

Ταυτόχρονα με την προώθηση του νομοσχεδίου για τις μελέτες, τα Έργα και την Α.Ε.Μ.Ε., το Υπουργείο Ανάπτυξης προώθησε ένα άλλο νομοσχέδιο για την ίδρυση νέας Αρχής με την επωνυμία "Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων" που θα έχει υπερεξουσίες πάνω από την Α.Ε.Μ.Ε., τον Υπουργό Υ.ΜΕ.ΔΙ και τις υπηρεσίες του Υπουργείου.

Ο νομοθετικός, ο εποπτικός, ο κανονιστικός και ο επιτελικός ρόλος της Γ.Γ.Δ.Ε. μεταφέρεται ή διαχέεται στην Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων εκτός ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ.

Αν συνυπολογισθούν η μεταφορά αρμοδιοτήτων μέσω ΣΔΙΤ και fast track σε άλλα Υπουργεία, ολοκληρώνεται η εικόνα της πλήρους υποβάθμισης του Υπουργείου Υ.ΜΕ.ΔΙ./Γ.Γ.Δ.Ε., που είναι ο κρατικός επιτελικός φορέας στον τομέα των Δημοσίων Έργων και της όλης κατασκευαστικής δραστηριότητας της χώρας, όπως ρητά ορίζεται στο Ν. 3669/2008.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι το κατ' εξοχήν αρμόδιο Υπουργείο Υ.ΜΕ.ΔΙ δεν θα μπορεί να συντάξει πρότυπα τεύχη, ενώ για τους κανονισμούς αναθετουσών αρχών (π.χ. ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε., ΟΣΚ, κ.λπ.), καθώς και για την έκδοση οποιασδήποτε εγκυκλίου θα χρειάζεται η ΣΥΜΦΩΝΗ γνώμη της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

Η νέα Αρχή, με τα τριάντα άτομα «εκ των οποίων μόνο τρεις μηχανικοί», θα μεριμνά για τα πάντα και θα δίνει λύσεις για όλα.

Η λειτουργία της Α.Ε.Μ.Ε. και της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων θα δημιουργήσει απόλυτη σύγχυση και χάος με την αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων και με την πλήρη αποδυνάμωση της πολιτικής και της φυσικής ηγεσίας του Υπουργείου μας.

Στην ουσία, θα υπάρξει πλήρης απραξία, αφού είναι βέβαιο ότι οι δύο νέες Αρχές δεν θα μπορέσουν ούτε στοιχειωδώς να ανταποκριθούν στο ρόλο τους και στους μεγαλεπήβολους σχεδιασμούς, ενώ θα αποτελούν θεσμική τροχοπέδη για οποιαδήποτε εξέλιξη στην υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ.

Στην πιο κρίσιμη φάση για την πορεία του ΕΣΠΑ οδηγούμαστε σε μια μακρά περίοδο επικίνδυνων πειραματισμών και ανακατατάξεων, αβέβαιης σκοπιμότητας και χρησιμότητας,

χωρίς ορατή κατάληξη, όπου οι μεν υπάλληλοι της Γ.Γ.Δ.Ε. θα αναλώνονται να δίνουν στοιχεία και πληροφορίες, η δε ηγεσία θα είναι ανήμπορη να παρέμβει.

Είναι προφανές, ότι στη σύνταξη του νομοσχεδίου δεν λήφθηκε καθόλου υπόψη ότι θα ιδρυθεί Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων που αναλαμβάνει πολλές αρμοδιότητες από αυτές που σήμερα ασκεί ο Υπουργός και κατά συνέπεια το νομοσχέδιο χρειάζεται πολλαπλές και ριζικές τροποποιήσεις.

Είμαστε αντίθετοι στην περαιτέρω υποβάθμιση της Γ.Γ.Δ.Ε., του Υπουργείου και την μετατροπή των υπαλλήλων της σε γραμματειακή υποστήριξη της Α.Ε.Μ.Ε. και της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

Γιατί η νομική υποστήριξη της ΑΕΜΕ δεν γίνεται από τον θεσμοθετημένο νομικό Σύμβουλο του Κράτους και τα κατά τόπους Δικαστικά Γραφεία;

Τι χρειάζεται η νομική υπηρεσία της ΑΕΜΕ; Όλοι εκεί θα είναι ιδιώτες δικηγόροι και όχι οι Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους. Δεν μπορεί οι ιδιώτες αυτοί δικηγόροι να είναι διαμεσολαβητές μεταξύ των εργοληπτών και των πάσης φύσεως εχόντων αποφασιστική αρμοδιότητα στην υλοποίηση των Μελετών και των Έργων.

Γιατί στο σχέδιο νόμου προδιαγράφεται ιδιαίτερη μεταχείριση και επί πλέον προνόμια κάποιων ιδιωτών δικηγόρων που θα μετέχουν στην Α.Ε.Μ.Ε.; Από πότε οι ιδιώτες δικηγόροι θεωρούνται οι καλύτεροι εγγυητές των δημοσίων συμφερόντων;

Γιατί οι δικηγόροι, οι συνταξιούχοι δικαστικοί και τα μέλη ΔΕΠ θεωρούνται εγνωσμένου κύρους και δικαιούνται να στελεχώνουν τη διοίκηση της Α.Ε.Μ.Ε., ενώ αντίθετα οι μηχανικοί ή οι συνταξιούχοι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές του Υπουργείου Υ.ΜΕ.ΔΙ. δεν θεωρούνται ότι είναι εγνωσμένου κύρους και επομένως δεν μπορούν να συμμετέχουν στη διοίκηση της Α.Ε.Μ.Ε.;

Είναι απολύτως βέβαιο ότι η Α.Ε.Μ.Ε. θα εξελιχθεί σε ένα τεράστιο και δυσκίνητο φορέα και θα δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα.

Θα απαιτηθούν σημαντικές δαπάνες για τη λειτουργία του νέου φορέα και οι Υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας θα αποστελεχθούν.

Η Α.Ε.Μ.Ε. δεν πρόκειται να δικαιώσει τους στόχους αυτών που την εμπνεύστηκαν.

Είναι ένα άσκοπο πείραμα με πολλούς κινδύνους αποτυχίας.

Καθιερώνεται ένα ιδιότυπο καθεστώς συνδιαχείρισης των έργων, αλλά η ευθύνη για όλα τα προβλήματα παραμένει στο Υπουργείο και στη δημόσια διοίκηση.

β) Καθολικότητα εφαρμογής του νόμου.

Θεωρούμε ότι οι διατάξεις του κώδικα της νομοθεσίας κατασκευής Δημοσίων Έργων (άρθρο 1 του Ν. 3669/2008) πρέπει να έχουν καθολική εφαρμογή σε όλα τα έργα που προγραμματίζονται και εκτελούνται από όλους τους φορείς του στενού και ευρύτερου Δημόσιου τομέα.

Βέβαια, υπήρχε στην πρότασή μας η δυνατότητα με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, έπειτα από ειδική αιτιολογία και **για συγκεκριμένο έργο**, που προγραμματίζεται και εκτελείται από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, να μπορούν να εξαιρεθούν των διατάξεων του κώδικα.

Το σχέδιο νόμου προβλέπει με απόφαση μόνο του Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. την έγκριση κανονισμού ανάθεσης και εκτέλεσης έργων για τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου που εξαιρούνται με οποιοδήποτε τρόπο από την εφαρμογή των διατάξεων του παραπάνω κώδικα. Επιπλέον, προβλέπει ότι ο νέος αυτός κανονισμός ανάθεσης και εκτέλεσης έργων των

Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου θα έχει υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα έργα και τις μελέτες που εκτελούν.

Η πρόταση, λοιπόν, του Υπουργού Υ.ΜΕ.Δ.Ι. νομοθετεί την εξαίρεση από την εφαρμογή του Νόμου για τους φορείς των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου και μάλιστα δεσμεύεται στην έγκριση κανονισμών ανάθεσης και εκτέλεσης έργων έξω από τις διατάξεις του αναμορφωμένου κώδικα.

Η δήθεν ενιαία νομοθεσία για τα Δημόσια Έργα, αυτοαναιρείται από το άρθρο 33 του σχεδίου νόμου. Είναι γνωστό ότι οι φορείς των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, που εξαιρούνται της εφαρμογής του νόμου (Ανώνυμες Εταιρείες, ΔΕΚΟ, παραχωρήσεις κλπ.), εκτελούν την πλειονότητα των έργων σε εθνικό επίπεδο.

Για την καθολική εφαρμογή του νόμου η Ομοσπονδία πρότεινε, αλλά δεν έγινε δεκτό, να ενσωματωθούν στον νόμο οι διατάξεις με τις οποίες διαφοροποιούνται τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου και που διευκολύνουν τους φορείς αυτούς στην παραγωγή των έργων, ώστε όλοι οι φορείς και οι δημόσιες Υπηρεσίες με την ίδια ευκολία και σε ισότιμη βάση να εκτελούν τα έργα.

γ) Κριτήρια επιλογής αναδόχου.

Νομοθετείται ως κριτήριο επιλογής αναδόχου το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς με υποχρεωτική εφαρμογή στα έργα προϋπολογισμού πάνω από 5 εκατομμύρια ευρώ.

Διαφωνούμε πλήρως με την υποχρεωτική ανάθεση όλων των έργων άνω των 5.000.000 Ευρώ με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Πρέπει, ο κύριος του έργου να έχει την δυνατότητα να επιλέγει το σύστημα και τα κριτήρια επιλογής του αναδόχου.

Στα κριτήρια επιλογής με την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, εκτός από την οικονομική προσφορά, αξιολογούνται για την κατάταξη των προσφορών η έκπτωση στην προθεσμία περαίωσης και η προσαύξηση του χρόνου εγγύησης. Η Ομοσπονδία θεωρεί αναξιόπιστο και αναποτελεσματικό το σύστημα αυτό και είναι εντελώς αντίθετη στην εφαρμογή του και ειδικότερα στην αξιολόγηση της έκπτωσης στην προθεσμία περαίωσης.

7. Σύνοψη συμπερασμάτων και θέσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προηγούμενα, τις αναλυτικές και τεκμηριωμένες θέσεις της Ομοσπονδίας και τις προβλέψεις του σχεδίου Νόμου, προκύπτουν τα παρακάτω βασικά συμπεράσματα.

1. Η Ομοσπονδία, με πρωτοβουλίες της, πολύ έγκαιρα κατέθεσε ολοκληρωμένα πλαίσια θέσεων με αναλυτικές και τεκμηριωμένες προτάσεις για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου των μελετών, των έργων και των απαλλοτριώσεων.
2. Οι θέσεις της Ομοσπονδίας δεν κινούνται σε συντεχνιακά πλαίσια, αλλά με υπευθυνότητα, ρεαλισμό και τόλμη προτείνουν τομές για όλους τους συντελεστές που εμπλέκονται στην υλοποίηση των έργων.
3. Τα τελευταία πέντε χρόνια, για μία ακόμη φορά, είναι σε εξέλιξη ένας νέος κύκλος βαθιάς και συνεχώς εντεινόμενης κρίσης στον τομέα των δημοσίων έργων.
4. Βασικές παρεμβάσεις για την ανατροπή σημαντικών στρεβλώσεων θα μπορούσε και θα έπρεπε να έχουν γίνει στα μέσα του 2010. Ήδη, λοιπόν, υπάρχει καθυστέρηση στην αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου.
5. Το σχέδιο Νόμου περιλαμβάνει αρκετές σημαντικές παρεμβάσεις που θα έχουν πολύ θετικά αποτελέσματα στην εξυγίανση της παραγωγής των δημοσίων έργων.

6. Πολύ εύκολα αποδεικνύεται, ότι σχεδόν ΟΛΕΣ αυτές οι θετικές ρυθμίσεις αποτελούν προτάσεις που κατέθεσε η Ομοσπονδία.
7. Η Ομοσπονδία θα συνεχίσει την προσπάθεια, μέχρι την ψήφιση του νομοσχεδίου, για να γίνουν αποδεκτές και άλλες προτάσεις της.
8. Σε όποια σημεία δεν έγιναν αποδεκτές οι προτάσεις της Ομοσπονδίας εκτιμάμε ότι πολύ σύντομα ο νέος Νόμος θα παρουσιάσει προβλήματα.
9. Οι θετικές επιμέρους ρυθμίσεις του σχεδίου Νόμου κινδυνεύουν σοβαρά να αντισταθμιστούν στο σύνολό τους από τρεις ρυθμίσεις τις οποίες η Ομοσπονδία θεωρεί αρνητικές.
10. Οι αρνητικές ρυθμίσεις είναι η εξ ' αρχής θεσπιζόμενη κατάργηση της καθολικής εφαρμογής του Νόμου, η ίδρυση της Α.Ε.Μ.Ε. σε συνδυασμό με την ίδρυση της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και τέλος η υποχρεωτική εφαρμογή του νέου συστήματος επιλογής αναδόχου (πλέον συμφέρουσα από την οικονομική άποψη προσφορά).
11. Η μεταφορά πολλών και βασικών αρμοδιοτήτων εκτός Υπουργείου και η συνακόλουθη αποδυνάμωση της Πολιτικής ηγεσίας και των Υπηρεσιών του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ θα έχει μόνο αρνητικές επιπτώσεις. Χωρίς να ενισχυθεί στο ελάχιστο η διαφάνεια, θα μειωθεί κατακόρυφα η αποτελεσματικότητα.
12. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει και δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι αυτοί οι νέοι φορείς θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στο έργο που αναλαμβάνουν.
Αντίθετα, όλα τα δεδομένα συνηγορούν στο ότι οι κυριαρχούμενες από δικηγόρους νέες Αρχές θα δημιουργήσουν γραφειοκρατία, σύγχυση, καθυστερήσεις και πρόσθετα προβλήματα.
13. Οι νέες Αρχές θεωρούνται εξ ' ορισμού ικανές και αντικειμενικές, χωρίς όμως να υπάρχει καμία διαδικασία ελέγχου της αποτελεσματικότητας, καμία ρήτρα για συλλογικά όργανα και καμία ρήτρα εκπροσώπησης μαζικών φορέων, όπως του Τ.Ε.Ε., των εργοληπτικών ενώσεων κλπ.
14. Είναι ένα άσκοπο πείραμα με σοβαρούς κινδύνους αποτυχίας. Καθιερώνεται, ένα ιδιότυπο καθεστώς συνδιαχείρισης των έργων με φορείς που δεν θα έχουν καμία ευθύνη, ενώ όλες οι ευθύνες για όλα τα προβλήματα παραμένουν στο Υπουργείο και στη δημόσια διοίκηση.
15. Όλες οι ρυθμίσεις που καθιστούν τη διαχείριση και τους ελέγχους των έργων πιο αυστηρούς είναι προτάσεις της Ομοσπονδίας. Η άρνηση, λοιπόν, για τις νέες Αρχές δεν είναι άρνηση στη διαφάνεια και στον έλεγχο.
Είναι άρνηση στην άσκοπη και βλαπτική περιπλάνηση της δημόσιας διοίκησης στις δαιδαλώδεις διαδικασίες που θέλουν να επιβάλουν κάποιοι μαθητευόμενοι μάγοι.
16. Εάν η προσπάθεια και οι πόροι που θα διατεθούν για τις νέες Αρχές διατίθεντο για την αναβάθμιση των Υπηρεσιών, τα αποτελέσματα θα ήταν θεαματικά.
17. Εξίσου αρνητική είναι η υποχρεωτική εφαρμογή του νέου συστήματος επιλογής αναδόχου, όπου προσμετράται η έκπτωση στο χρόνο περαίωσης, καθώς και η αύξηση στο χρόνο εγγύησης.
Το νέο σύστημα, τουλάχιστον στην παρούσα φάση, αποσκοπεί στην τεχνητή εκτόνωση των υπερβολικών εκπώσεων με την μετατροπή τους σε εκπώσεις άλλου είδους.
18. Θεωρούμε ότι η μείωση των εκπώσεων θα είναι μικρή, ενώ στη συνέχεια θα δημιουργηθούν τεράστια προβλήματα στη διαχείριση της κατασκευής των έργων. Το νέο σύστημα είναι υπερβολικά ευαίσθητο σε δικαστικές προσφυγές και στη συνέχεια στη φάση της κατασκευής, σε φαλκιδεύσεις του ανταγωνισμού λόγω της βέβαιης ανατροπής των δεδομένων επιλογής του αναδόχου.
19. Δεδομένου ότι η σωστή εφαρμογή του νέου συστήματος προϋποθέτει την απόλυτη ωριμότητα του δημοπρατούμενου έργου, είναι σαφές ότι το νέο σύστημα δεν είναι

εφαρμόσιμο τουλάχιστον για δύο χρόνια μετά την ψήφιση του Νόμου.

Όμως, αντίθετα με όλα τα δεδομένα, η εφαρμογή του συστήματος θα είναι αμέσως υποχρεωτική για όλα τα έργα προϋπολογισμού πάνω από 5 εκατομμύρια ευρώ.

20. Η επιμονή στην υποχρεωτική εφαρμογή του νέου συστήματος αποδεικνύει ότι δυστυχώς και η παρούσα πολιτική ηγεσία ακολούθησε την πεπατημένη, όπως και όλες οι προηγούμενες ηγεσίες. Υπέπεσε δηλαδή στον πειρασμό της μαγικής λύσης, πιστεύοντας ότι το σύστημα δημοπράτησης είναι αυτό που θα θεραπεύσει όλα τα προβλήματα.
21. Θεωρεί η Πολιτική ηγεσία ότι το νέο σύστημα αποτελεί καινοτομία. Τα ίδια πίστευαν και οι προηγούμενες ηγεσίες, αλλά όμως οι καινοτομίες τους αποδείχθηκαν στην πράξη «**ΚΕΝΟΤΟΜΙΕΣ**», που βάθυναν την κρίση στα δημόσια έργα.
22. Η Ομοσπονδία θεωρεί ότι δεν υπάρχει μαγική λύση για τα δημόσια έργα. Ο δρόμος είναι απλός, πολύ δύσκολος και δεν προσφέρεται για επικοινωνιακά οφέλη. Χρειάζεται συνεχής και συνεπής εφαρμογή των εξυγιαντικών ρυθμίσεων για όλες τις φάσεις και για όλους τους συντελεστές παραγωγής των έργων.
Χρειάζεται, επιπλέον, συνεχής παρακολούθηση και άμεση θεσμική παρέμβαση, όπου εμφανίζονται στρεβλώσεις, και όχι με καθυστέρηση πέντε ή έξι χρόνων.
23. Όμως, οι όποιες βελτιώσεις του θεσμικού πλαισίου είναι αδύνατο να έχουν τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα αν δεν συνδιαστούν με σοβαρές οργανωτικές ρυθμίσεις για την βελτίωση των διοικητικών δομών και την ουσιαστική αναβάθμιση των Υπηρεσιών.

Δημήτρης Τασσόπουλος

Γραμματέας της Επιτροπής Δημοσίων Έργων

της Π.Ο.Σ.Ε.Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.